GAUDÍ, CONFRARE DE LA CONFRARIA DE SANT MAGÍ

Joan Bassegoda i Nonell*

La religiositat de Gaudí és un fet indiscutible tot al llarg de la seva vida: en la infància l'ambient religiós familiar a Reus i el batxillerat als Escolapis, després la seva anada a Barcelona, amb un període anticlerical compartit amb alguns amics de Reus i la col·laboració amb els de la Cooperativa Mataronesa, que ben aviat desapareix amb les seves relacions amb les religioses de Jesús-Maria de Tarragona i l'encàrrec de les obres de la Sagrada Família. Des que treballa per Eusebi Güell es pot veure la presència dels símbols religiosos en el seus edificis, a la capella-saló del palau del carrer Nou de la Rambla, a la capella dels Cellers de Garraf, al turó de les tres Creus al Parc Güell, a la inacabada església de la Colònia de Santa Coloma de Cervelló. Amb el temps s'accentuà aquesta tendència, present a les cases Calvet, Batlló i Milà. Ningú pot posar en dubte que Gaudí va ser profundament religiós i el fet que en la seva joventut sentís inquietuds socials i es relacionés amb alguns menjacapellans encara dóna més valor a la seva posterior conducta, car pogué escollir entre dos camins i va triar el de la ortodòxia catòlica.

Però, ultra els símbols religiosos en els seus edificis, Gaudí formà part de diverses associacions catòliques i es relacionà amb eclesiàstics destacats com els bisbes Torras i Bages de Vic, Grau Vallespinós d'Astorga, Campins Barceló de Mallorca, preveres com Cinto Verdaguer o Gil Parés i religiosos com el felipó Agustí Mas o el jesuïta Ignasi Casanovas. Entre les entitats

*Aquest text no va arribar a temps pel quadern de 2002 i va ser publicat a «Segarra Actualitat» 70, de setembre de 2002.

de tipus espiritual cal mencionar el Cercle Artístic de Sant Lluc, amb el qual participava a la processó de Corpus Christi, la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, la confraria de Sant Antoni dels Escolapis i la Confraria de la Verge dels Dolors, l'hàbit negre de la qual vestí el seu cadàver a l'Hospital de la Santa Creu el 10 de juny de 1926 i l'acompanyà en la seva tomba de la cripta del seu estimat Temple. A més per a la parròquia a la que estigué adscrita la Sagrada Família dissenyà els estendards de la Congregació de les Filles de Maria Immaculada, dels Joves de l'Apostolat de la Oració i de la de Sant Roc del barri del Poblet.

Antoni Gaudí.

Una persona manifestament religiosa i nascuda al Baix Camp, res de particular té que fos devot del sant patró de la ciutat de Tarragona, Sant Magí de Brufaganya juntament amb Santa Tecla. Magí, l'ermità màrtir cristià l'any 306, fill de Tarragona, reclòs a la Brufaganya amb els seus germans i des de la cova manat presentar-se a les autoritats tarragonines, empresonat malgrat haver alliberat del dimoni la filla d'un magistrat. Miraculosament pogué tornar a la cova de la Brufaganya. Novament el capturaren i en el camí de tornada a Tarragona a petició dels seus perseguidors, clavà l'extrem del gaiato a terra i sorgí l'aigua de la font de Sant Magí. Aquest sant era d'un estil que podia entendre molt be Gaudí. Un ermità, lluny del món, silenciós i ardit, bondadós fins l'extrem de complaure amb l'aigua miraculosa els que portaven a la presó i sempre disposat al martiri per la seva fe, que finalment assolí a principis del segle quart quan també foren martiritzats Sant Feliu i Santa Eulàlia.

La devoció al sant s'incrementà i es va difondre arreu i particularment a Cervera per la proximitat amb la serra de Brufaganya , on anualment es

El comte Güell, a l'esquerra i Antoni Gaudí.

celebren les festes de la portada de l'aigua i les cerimònies religioses.

Hi ha un fet important i és l'existència bicentenària de la Confraria de Sant Magí a Tarragona, a Barcelona i a Cervera i la circumstància, documentalment provada, de la pertinença d'Antoni Gaudí a dita confraria. Mercès als estudis de Lluís Bonet i Punsoda, publicats el 1952 i 1961 i d'Enric Casanelles el 1966 es pot constatar que, al menys els anys 1913 i 1918 Gaudí era Confrare de Sant Magí inscrit a Tarragona. És molt possible que el seu nom figurés en altres relacions de l'arxiu de la confraria però les malvestats de juliol de 1936 feren desaparèixer la majoria dels documents de l'arxiu de la seu de la placeta de Montcada, 3, 1er, lloc molt pròxim a la casa que habità Gaudí d'estudiant d'arquitectura.

Les referències escrites sobre Gaudí i la Confraria són poques i per aquesta raó més interessants En la publicació *Semana Santa* de la *Ilustre Cofradía de San Magín, mártir* del mes de març de 1952 hi ha el text "*El arquitecto Gaudí. Antiguo cofrade de San Magín*, de Lluís Bonet Punsoda i en el número corresponent a març de 1961 un altre text de Bonet Punsoda amb el títol *Nuestro cofrade D. Antonio Gaudí* ratifica el que havia escrit el 1952 i aporta noves dades com la de la presència de Gaudí a les funcions

patronímiques a Barcelona que es celebraven a l'església de convent de Santa Clara, que ocupà des de 1717 fins 1936, l'interior de l'actual saló del Tinell, sala de Paraments o saló del Borboll de l'antic palau reial major a la plaça del Rei. Després de la guerra civil el saló deixà de ser capella i es procedí a la seva restauració per tal de recobrar l'aspecte original del segle XIV. L'església de Santa Clara era un afegitó d'estil barroc arranjat des de 1717 amb un bonic orgue i complicada ornamentació de guix policromat. Des del moment de la restauració del Tinell les cerimònies de la Confraria de Sant Magí es celebraven a la parròquia de Santa Maria de la Mar amb una Solemne Hora Santa el Diumenge de Passió i la processó del Sant Enterrament el Divendres Sant. El 1966 Enric Casanelles i Farré, Secretari de l'associació "Amics de Gaudí" va publicar en el número del mes de març de *Semana Santa* el text *Gaudí, cofrade de San Magín* en relació a la pertineneça de Gaudí a la Confraria i on nega l'aïllament de l'arquitecte els darrers anys de la seva vida, com s'havia volgut fer creure.

Els escrits de Lluís Bonet i Punsoda i Enric Casanellas i Farré venen referenciats en la bibliografia de G. R. Collins i Mauricio Farinas *Antonio Gaudí and the Catalan Movement, 1870 -1930* editat per l'Editorial de la Universitat de Virginia a Charlotttesville, l'any 1973 pp. 23 i 31.

No solament Gaudí va ser confrare de Sant Magí sinó que també ho foren alguns del seus col.laboradors, com l'arquitecte tarragoní Josep Maria Jujol i Gibert, i Ricard Opisso i Sala, dibuixant, escriptor i delineant durant molt de temps a l'obrador de la Sagrada Família.

El record de Gaudí a la Confraria es manté ben ferm, car el fet que una tan il.lustre personalitat lligués el seu nom i la seva devoció al sant ermità de la serra de Brufaganya és per no ser oblidat, ans al contrari, comentat i reconegut amb joia en el moment del 150 Aniversari del seu naixement.

A la meravellosa església gòtica de Santa Maria del Mar, concretament la segona capella més amunt de la porta del carrer de Santa Maria, està dedicada a Sant Magí i Santa Tecla, patrons de la ciutat de Tarragona.

Així doncs al ressò de la devoció a Sant Magí, màrtir, es vinculen estretament les ciutats de Barcelona, Tarragona i Cervera en un vincle espiritual que perdura al llarg dels darrers tres segles.